

УДК 339.564
UDC 339.564

РОЗРОБКА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ СТРАТЕГІЇ В УКРАЇНІ
У СФЕРІ ЕКСПОРТУ ТРАНСПОРТНИХ ПОСЛУГ

Козак Л.С., кандидат економічних наук, Національний транспортний університет, Київ,
Україна
Фоменко О.І., Національний транспортний університет, Київ, Україна

DEVELOPMENT OF FOREIGN ECONOMIC STRATEGY
IN THE SPHERE OF TRANSPORT SERVICES EXPORT OF UKRAINE

Kozak L.S., Ph.D., National Transport University, Kyiv, Ukraine
Fomenko O.I., National Transport University, Kyiv, Ukraine

РАЗРАБОТКА ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ СТРАТЕГИИ В УКРАИНЕ
В СФЕРЕ ЭКСПОРТА ТРАНСПОРТНЫХ УСЛУГ

Козак Л.С., кандидат экономических наук, Национальный транспортный университет, Киев,
Украина
Фоменко А.И., Национальный транспортный университет, Киев, Украина

Постановка проблеми. Розширення і поглиблення світогосподарських зв'язків, посилення інтеграційних процесів стало відмінною рисою економіки кінця ХХ – початку ХХІ століття. Особливостями світової економіки в умовах глобалізації є випереджаючі темпи зростання міжнародної торгівлі послугами та підвищення значимості останніх в економічному розвитку більшості країн світу.

В умовах глобалізації світової економіки послуги стали самостійним предметом міжнародної торгівлі, темпи зростання торгівлі послугами сьогодні перевищують темпи зростання торгівлі товарами. Транспортні послуги займають стійке друге місце в міжнародній торгівлі послугами, і Україна, володіючи достатнім потенціалом розвитку транспортної галузі, могла б здійснити прорив на світові ринки транспортних послуг, проте потенційні можливості нашої країни щодо здійснення зовнішньоекономічної експансії не використовуються повною мірою. Колишня концепція експорту транспортних послуг припинила існування, а нової ще не створено.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема розвитку експортного потенціалу транспортної галузі з метою інтеграції країни в міжнародну транспортну систему не є новою.

Спрямованість робіт науково-дослідного і науково-практичного характеру чітко розділяється на дві групи. Одні дослідники концентрують свою увагу на проблемах світової економіки, міжнародних економічних відносин та міжнародній торгівлі послугами. У цю групу увійшли роботи провідних українських вчених. Незважаючи на високу наукову значимість проведених досліджень, специфічні особливості міжнародної торгівлі саме транспортними послугами та стратегічні аспекти розвитку експорту транспортних послуг в Україні залишилися недостатньо освітленими.

Інші вчені внесли помітний вклад у наукові дослідження з позицій розвитку міжнародних і зовнішньоторговельних перевезень на окремих видах транспорту, тобто в галузевому розрізі.

У той же час, специфіка стратегічних рішень в сфері експорту транспортних послуг, спрямованих на інтеграцію України в світове господарство, зажадали розширення і поглиблення проведених раніше наукових досліджень.

Постановка завдання. Розробка методологічних основ інтеграції України в міжнародну транспортну систему через концептуальний підхід до формування та реалізації стратегії розвитку національного експорту транспортних послуг.

Виклад основного матеріалу дослідження. На частку торгівлі послугами, серед яких вантажні транспортні послуги стійко тримають друге місце, припадає більше третини загального обсягу

міжнародної торгівлі. Міжнародна торгівля послугами має ряд характерних особливостей, основними з яких слід вважати жорстке регулювання обміну послугами з боку держави і серйозні бар'єри для захисту національного ринку від зарубіжних конкурентів.

Міжнародну торгівлю транспортними послугами слід розглядати двояко. З одного боку, міжнародна торгівля товарами неможлива без реалізації транспортних послуг, які є залежними від виробництва і торгівлі товарами. З іншого боку, транспортні послуги є самостійним об'єктом міжнародних економічних відносин і тому предметом міжнародної торгівлі та зовнішньої торгівлі більшості країн світу. Експорт транспортних послуг стимулює розвиток як окремих країн, так і цілих регіонів, впливає на зовнішню торгівлю товарами, є потужним соціальним і демографічним фактором в міжнародному поділі праці.

Однією з проблем у сфері міжнародної торгівлі транспортними послугами є проблема статистичного обліку обсягів та вартості послуг, що надаються. Це пов'язано з тим, що транспортні послуги, як правило, є складовою частиною міжнародної торгівлі товарами і враховуються в кількісних показниках такої торгівлі. Існуючі міжнародні класифікатори послуг по-різному визначають різні види транспортних послуг, що значно ускладнює можливість реального обліку міжнародної торгівлі послугами. Більш того, національні системи обліку транспортних послуг (галузеві та митні) побудовані за іншими принципами і класифікаторів, ніж системи міжнародного обліку.

Зовнішня торгівля послугами України має позитивну динаміку зростання, що належним чином відбивається на всій системі зовнішньоекономічних зв'язків країни. Перевищення обсягів імпорту послуг над експортом збільшується з кожним роком. У структурі зовнішньоторговельного обороту послугами транспорт посідає друге місце. Тому за допомогою стратегії зовнішньоторговельної експансії у сфері експорту транспортних послуг можна змінити становище справ.

Варто уточнити поняття експорту транспортних послуг, що відбиває справжній стан міжнародної торгівлі транспортними послугами на сучасному етапі розвитку світової економіки. Під експортом транспортних послуг слід розуміти надання міжнародних транспортних послуг національною транспортною компанією при перетині вантажем державного кордону країни або під час перевезення вантажу, що належить іноземному власнику вантажу.

Оцінити реальний стан експорту транспортних послуг в Україні досить складно. Причиною тому є недосконалість чинної системи митної статистики, а також прогалини в галузевій транспортній звітності. Митна статистика відображає лише прибуття або відправлення вантажу на територію країни. Галузева статистика не враховує, ким була надана транспортна послуга – українською або іноземною компанією.

Українські залізні дороги відіграють визначальну роль в перевезеннях зовнішньоторговельних вантажів. Більше половини доходів залізниць отримано саме від перевезень експортно-імпортних вантажів. Положення морського транспорту в структурі експорту транспортних послуг характеризується, в першу чергу, часткою зовнішньоторговельних перевезень, освоєних вітчизняним флотом. Сьогодні ця цифра є незначною, що означає, що перевезення здійснюються судами під іноземними прапорами, і, отже, ми спостерігаємо імпорту транспортних послуг. Слід констатувати, що український ринок міжнародних автомобільних перевезень як і раніше контролюється іноземними перевізниками. Відсутність жорстких заходів регулювання національного ринку призвело до того, що на українських дорогах в основному працюють перевізники з республік колишнього СРСР. Український ринок міжнародних вантажних авіаперевезень є динамічним сектором транспортних послуг, що забезпечує протягом останніх років щорічне збільшення обсягів перевезень при загальних недостатньо високих абсолютних показниках. Міжнародні перевезення вантажів залишаються основним видом діяльності найбільших українських авіакомпаній, що спеціалізуються на перевезеннях вантажів. На українському ринку домінує вітчизняний перевізник, що пропонує своїм клієнтам нижчі ставки, ніж іноземні компанії. Однак повітряні перевезення вантажів поки не стали в Україні тим видом транспорту, який бере активну участь в експорті транспортних послуг.

Далі необхідно розробити концептуальні засади зовнішньоекономічної стратегії України у сфері експорту транспортних послуг.

Протягом останнього десятиліття Україна не тільки не просунулася вперед по шляху інтеграції в систему світогосподарських зв'язків в галузі транспорту, а й значною мірою втратила досягнуті

раніше позиції на світових ринках транспортних послуг, що сьогодні ускладнює проникнення експортних товарів і поставку імпорتنих товарів у зв'язках із зарубіжними країнами.

Скоротилася участь українських транспортних і транспортно-експедиторських компаній в транспортному забезпеченні зовнішньоекономічної діяльності. Через низьку якість пропонованих послуг українськими транспортними компаніями на національних ринках найбільш комфортно себе почувають іноземні перевізники, агенти та експедитори. Іншими словами, експорт транспортних послуг України сьогодні підмінений імпортом транспортних послуг.

Різні причини економічного і політичного характеру привели до того, що найбільш часто використовувані шляхи, коридори і комунікації міжнародної торгівлі стали обходити стороною територію України, її повітряний, морський і внутрішній водний простір. Це вплинуло не тільки на зменшення дохідної частини українського бюджету, а й на соціально-економічний розвиток регіонів, по території яких проходять транспортні шляхи.

Це і багато іншого сьогодні заважає проникненню українського товарного експорту на світові ринки. Саме тому назріла необхідність розробки концептуальних положень реформування підходів держави до транспортного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності та до експорту транспортних послуг.

В основу концепції повинні бути покладені пріоритети інтересів держави, суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності (експортерів та імпортерів товарів) і організацій, що надають транспортні послуги (перевізників, експедиторів, агентів). Інтереси транспортних відомств не можуть бути визначальними і їх безпосередня діяльність повинна розглядатися як допоміжна, вторинна по відношенню до інтересів держави і його юридичних і фізичних осіб.

Мета концепції - формування ідеології скоординованої міжнародної транспортної діяльності в інтересах економічного розвитку країни в цілому і зовнішньої торгівлі зокрема. Реалізація положень концепції передбачає створення рівних прав і можливостей для всіх учасників ЗЕД, транспортного забезпечення ЗЕД, формування здорового конкурентного середовища і обмеження ролі та чиновницького свавілля природних монополій на транспорті.

Участь держави в підтримці транспортного забезпечення ЗЕД та експорту транспортних послуг ні в якому разі не повинно означати преференцій і пільг для окремих транспортних компаній. Завданнями концепції є:

- визначення вирішальних напрямків розвитку транспортного забезпечення ЗЕД та експорту транспортних послуг;
- визначення шляхів проникнення українських транспортних фірм на світові ринки;
- створення системи державної підтримки експорту транспортних послуг;
- створення системи державної підтримки конкурентного середовища на національних ринках міжнародних транспортних послуг.

Вирішальними напрямками розвитку транспортного забезпечення ЗЕД та експорту транспортних послуг є визначення географічних і державних пріоритетів, формування цінової політики, забезпечення рівноправного доступу до зовнішньоторговельних транспортних послуг з боку експортерів і імпортерів, створення нормативної бази для здійснення міжнародних і зовнішньоторговельних перевезень.

Структура української зовнішньої торгівлі та напрямки товаропотоків міжнародної торгівлі є вирішальними у визначенні напрямків інтеграції України в міжнародну транспортну інфраструктуру. Відповідно до державних і регіональних інтересів нашої країни у зовнішньоекономічних зв'язках пріоритетними слід вважати європейські транспортні напрямки.

Іншим вирішальним напрямом стратегії експорту транспортних послуг слід вважати формування державної цінової політики. У конкурентному секторі транспортного забезпечення ЗЕД та експорту транспортних послуг (доставка зовнішньоторговельних і транзитних вантажів автомобільним, морським, річковим і повітряним транспортом) держава повинна лише забезпечити зовнішньоторговельним фірмам можливість мати доступ до інформації про цінову кон'юнктуру ринків транспортних послуг, при цьому без прямого втручання в ціноутворення транспортних компаній.

У монополізованих секторах транспортного ринку (в основному це послуги залізниць, морських і річкових портів, аеропортів) цінова політика держави повинна полягати, в першу чергу, в тому, щоб експортери, імпортери і внутрішньоукраїнські постачальники були поставлені в рівні цінові умови при взаємодії з транспортними компаніями і підприємствами транспортної інфраструктури.

Важливим напрямком є регулювання доступу до зовнішньоторговельних транспортних послуг з боку експортерів і імпортерів. Експортери та імпортери повинні бути вільні у виборі конкретного перевізника та експедитора. Зараз цей принцип витримується тільки стосовно доставки зовнішньоторговельних вантажів автомобільним, річковим, морським і повітряним транспортом. На залізничному транспорті подібний вибір обмежений. Створення конкурентного середовища тут має реалізовуватися через конкуренцію перевізників, експедиторських і агентських компаній.

Професійні учасники ринку транспортних послуг повинні відповідати кваліфікаційним вимогам, що забезпечують якість наданих ними послуг. Вони повинні мати відповідну професійну та фінансову репутацію в діловому світі, як в Україні, так і за кордоном, що допоможе їм конкурувати і на внутрішньому, і на світовому ринку. Слід створити єдину систему сертифікації, враховувати досвід роботи транспортної компанії на даному ринку, її репутацію в Україні та за кордоном, популярність торгової марки, наявність розвиненої агентської та партнерської мереж в нашій країні і за її межами, фінансову бездоганність, професійну підготовленість кадрів і т. д.

У світі відбувся поділ транспортних компаній на лідерів і аутсайдерів, які успішно співіснують і займають кожен свою нішу на ринку. Говорячи про успішне транспортне забезпечення ЗЕД, Україна також повинна спиратися на своїх лідерів. Українськими лідерами в даній галузі повинні стати транспортні компанії, які зможуть реально конкурувати з іноземними фірмами і сприяти збереженню, а в наслідку і нарощуванню, обсягів транспортного забезпечення ЗЕД під контролем нашої держави.

Більшість країн світу намагається укласти державні контракти на поставку товарів одночасно з поставкою транспортних послуг, тобто за умовами експедиції і доставки товарів транспортними компаніями країни експортера.

На українських ринках послуг здійснюється значна частина транспортних операцій, що реалізують зовнішньоекономічну стратегію держави в даній сфері.

Формування національної стратегії експорту транспортних послуг повинно базуватися на врахуванні особливостей становлення, функціонування та регулювання локальних міжнародних ринків транспортних і транспортно-експедиторських послуг.

Для цілей ефективного транспортного забезпечення ЗЕД та експорту транспортних послуг в умовах інтеграції України в міжнародну транспортну систему найбільше значення набуває розробка Концепції створення інституту перевізників і формування ринку перевізних послуг на залізничному транспорті. Основні завдання при побудові даної концепції: формування ідеології організаційної структури ринку і взаємодії його суб'єктів, обґрунтування і формування економічного середовища українського ринку міжнародних вантажних залізничних перевезень, розробка принципів формування тарифів на вантажні перевезення, розробка правил і умов функціонування ринку міжнародних перевізних послуг.

Організаційну структуру ринку повинні скласти: інфраструктура залізниць, в т.ч. місця навантаження, вивантаження, зберігання вантажів та ін.; виробники послуг – перевізники, в тому числі і міжнародні, які приймають на себе відповідальність за доставку вантажів; замовники та споживачі послуг – експортери та імпортери; професійні учасники ринку транспортних послуг ліцензовані і сертифіковані посередники (експедитори та транспортні агенти) і інші суб'єкти ринку, до яких, в першу чергу, слід відносити компанії, які володіють рухомим складом і здають його в оренду. Потрібно подбати про те, щоб надійне функціонування ринку забезпечували страхові компанії, що гарантують захист майнових прав суб'єктів ринку.

Неодмінним атрибутом існування будь-якої організованої системи міжнародних транспортних комунікацій є її інформаційна підтримка. У розвинених країнах світу до цього прийшли ще у 80-і роки, коли великі транспортно-експедиторські компанії за підтримки державних або приватних структур стали створювати транспортно-логістичні центри, що базуються на інформаційних технологіях.

Зовнішньоторговельна транспортна логістика, як мистецтво управління міжнародними товарними потоками, передбачає глобальну інтеграцію інформаційних потоків з метою прийняття оптимальних рішень по їх просуванню. Модернізація електронних технологій до сучасного рівня всесвітньої мережі Інтернет створила передумови до створення транспортно-логістичних центрів по всьому світу.

Інформаційні технології є тим базисом, без якого неможливо ні організувати перевезення, ні її здійснити. По-перше, тому що в повної та об'єктивної інформації потребують всі сторони, зацікавлені в експорті транспортних послуг (експортери та імпортери, перевізники та експедитори, підприємства транспортної інфраструктури, державні органи та ін.). По-друге, інформаційні технології забезпечують всі необхідні атрибути проходження операцій (документообіг, розрахунки, контрольні функції та ін.). По-третє, інформаційні технології є джерелом прийняття оптимальних рішень в здійсненні зовнішньоторговельних транспортних операцій.

Інтеграція України в міжнародну транспортну систему може бути реалізована тільки за правилами, прийнятими у світовій спільноті. Сьогодні це означає, що експортні транспортні операції безперервно підтримуються і забезпечуються інформаційними технологіями через систему логістичних центрів, розташованих в зонах зовнішньоекономічних інтересів. Українські компанії-лідери неодмінно повинні включитися в такий процес, створюючи логістичні центри на базі закордонних установ України.

Слідом за інформаційними технологіями, вітчизняному експорту транспортних послуг потрібні організаційні технології. Йдеться про легітимне впровадження в практику зовнішньоекономічних операцій інтермодальних перевезень і відповідних їм міжнародних транспортних документів. Організація і здійснення зовнішньоторговельних і транзитних інтермодальних повідомлень є звичайною практикою за кордоном і конкурентною перевагою компаній-лідерів на українських ринках міжнародних транспортних послуг. Тому неодмінною умовою визнання світовою спільнотою українських компаній і українського експорту транспортних послуг є не тільки здійснення інтермодальних перевезень, але і документарне оформлення їх за міжнародними правилами.

Висновки. В умовах глобалізації світової економіки міжнародна торгівля послугами вийшла на якісно новий рівень. Послуги стали самостійним предметом міжнародної торгівлі, темпи зростання торгівлі послугами сьогодні перевищують темпи зростання торгівлі товарами. Транспортні послуги займають стійке друге місце в міжнародній торгівлі послугами, і Україна, володіючи достатнім потенціалом розвитку транспортної галузі, має всі можливості для здійснення прориву на світові ринки транспортних послуг.

На основі стану експорту транспортних послуг, був зроблений висновок, що, незважаючи на зростання об'ємних показників по всіх сегментах українських міжнародних ринків транспортних послуг, потенційні можливості нашої країни щодо здійснення зовнішньоекономічної експансії не використовуються повною мірою. Зростання обсягів перевезень на залізничному транспорті пов'язане з експортом паливно-сировинних товарів. Морський зовнішньоторговельний вантажопотік обслуговується в основному судами під іноземними прапорами. Український ринок міжнародних автомобільних перевезень контролюється іноземними перевізниками. Українські міжнародні авіакомпанії не витримують конкуренції із-за технічних характеристик повітряних суден.

У статті представлена стратегічна концепція транспортного забезпечення ЗЕД та експорту транспортних послуг. Основною метою концепції є формування ідеології транспортного забезпечення ЗЕД та експорту транспортних послуг України в інтересах розвитку країни в цілому і зовнішньої торгівлі зокрема. Реалізація концепції здійснюється за допомогою вирішення чотирьох основних завдань. Це - визначення вирішальних напрямків розвитку транспортного забезпечення ЗЕД та експорту транспортних послуг; розробка шляхів проникнення українських транспортних компаній на світові ринки через систему конкурентних переваг; створення системи державної підтримки експорту транспортних послуг; створення системи державної підтримки конкурентного середовища на національних ринках міжнародних транспортних послуг.

Конкурентні переваги українських компаній у сфері ЗЕД не можуть бути реалізовані, коли на ринку працює безліч дрібних фірм, які не здатні надавати комплексні послуги. Формування компаній-лідерів, якість послуг яких відповідає світовому рівню, є надзвичайно важливим напрямом

підвищення конкурентоспроможності вітчизняних компаній. Компанії-лідери, маючи свої підрозділи по всій нашій країні і за кордоном, можуть надавати інтермодальні послуги, створювати логістичні центри, формувати альянси з метою надання комплексних послуг в будь-якій точці світу.

Три механізми реалізації стратегії мають доцільність. По-перше, супровід експорту транспортних послуг інформаційними технологіями. Йдеться про діяльність транспортно-логістичних центрів, розташованих в вирішальних точках сучасних транспортних комунікацій і використання передових інформаційних технологій. По-друге, використання міжнародних документарних технологій. По-третє, держава і уряд повинні вирішити на нормативному рівні проблему уніфікації правил і процедур експорту транспортних послуг в Україні з міжнародними правилами та процедурами.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Світова організація торгівлі – «Міжнародна торгова статистика», 2015. – https://www.wto.org/english/res_e/status_e/its2015_e/its2015_e.pdf.
2. Державна Служба Статистики України – Економічна статистика / Транспорт / «Вантажні перевезення», «Відправлення вантажів залізничним транспортом», «Допоміжні транспортні послуги морських, річкових портів і причалів з обробки вантажів», 2016. – https://ukrstat.org/uk/operativ/menu/menu_u/tr.htm.
3. Державна Служба Статистики України – «Експорт, імпорт і транзит вантажів в Україні», 2014. – <https://ukrstat.org>.
4. Державна Служба Статистики України – «Переробка вантажів у морських (річкових) портах (причалах) України», 2014. – <https://ukrstat.org>.
5. Державна Служба Статистики України – «Транспорт і зв'язок України», 2014 – <https://ukrstat.org>.
6. Міністерство інфраструктури України – «Статистичні дані по галузі автомобільного транспорту», 2015 - <http://mtu.gov.ua/content/statistichni-dani-po-galuzi-avtomobilnogo-transportu.html>.
7. «Транспортний сектор економіки України: тенденції та проблеми розвитку» / Економіст. – № 6, 2007.
8. Дідківський М.І. «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства»: Навч. посіб. К.: Знання, 2006. 463 с.
9. Зінь Е.А. «Основи зовнішньоекономічної діяльності» / За редакцією Е.А. Зіня. – К.: Видавництво «Кондор». – 2009. – С.154–156.
10. Коломацька С.П. «Зовнішньоекономічна діяльність в Україні»: Правове регулювання та гарантії здійснення». Навчальний посібник / С. П. Коломацька – К.: ВД «Професіонал». – 2004. – С. 224.

REFERENCES

1. The World Trade Organization – "International Trade Statistics", 2015. https://www.wto.org/english/res_e/status_e/its2015_e/its2015_e.pdf.
2. State Statistics Service of Ukraine - Economic statistics / Transport / "Freight", "Railway transport", "Ancillary transport sea services, river ports and wharfs on freight processing," 2016. https://ukrstat.org/uk/operativ/menu/menu_u/tr.htm.
3. State Statistics Service of Ukraine – "Export, import and goods transit in Ukraine", 2014. <https://ukrstat.org>.
4. State Statistics Service of Ukraine - "Cargo handling in sea (river) ports (berths) in Ukraine", 2014 - <https://ukrstat.org>.
5. State Statistics Service of Ukraine - "Transport and Communication of Ukraine", 2014. <https://ukrstat.org>
6. Ministry of Infrastructure of Ukraine – "Statistical data on road transport", 2015. <http://mtu.gov.ua/content/statistichni-dani-po-galuzi-avtomobilnogo-transportu.html>.
7. "The transport sector of Ukraine: Trends and Problems of Development" / Economist. № 6, 2007.
8. Didkivskyy M.I. "Foreign trade enterprises": Textbook. K. : Knowledge, 2006. 463 p.

9. Zin E.A. "Fundamentals of Foreign Economic Activity" / edited by Zin E.A. K. : Publishing house "Condor". 2009. 154–156 pp.

10. Kolomaksky S.P. "Foreign economic activity in Ukraine: Rights and guarantees of implementation". Textbook / Kolomaksky S.P. K. : Publishing House "Professional". 2004. 224 p.

РЕФЕРАТ

Козак Л.С. Розробка зовнішньоекономічної стратегії в Україні у сфері експорту транспортних послуг / Л.С. Козак, О.І. Фоменко // Економіка та управління на транспорті. – К.: НТУ, 2017. – Вип. 4.

У статті розглянуті зовнішньоекономічні проблеми України у сфері транспортних послуг, проведений їх аналіз та запропоновано концепцію для вирішення цих проблем і для розвитку сфери в цілому.

Об'єкт дослідження – процеси інтеграції України у міжнародну транспортну систему і зовнішня торгівля України транспортними послугами.

Мета роботи – розробка методологічних основ інтеграції України в міжнародну транспортну систему через концептуальний підхід до формування та реалізації стратегії розвитку національного експорту транспортних послуг.

В умовах глобалізації світової економіки міжнародна торгівля послугами вийшла на якісно новий рівень. Послуги стали самостійним предметом міжнародної торгівлі, темпи зростання торгівлі послугами сьогодні перевищують темпи зростання торгівлі товарами. Транспортні послуги займають стійке друге місце в міжнародній торгівлі послугами, і Україна, володіючи достатнім потенціалом розвитку транспортної галузі, має всі можливості для здійснення прориву на світові ринки транспортних послуг.

На підставі стану експорту транспортних послуг, стаття показує, що незважаючи на зростання об'ємних показників по всіх сегментах українських міжнародних ринків транспортних послуг, потенційні можливості нашої країни щодо здійснення зовнішньоекономічної експансії не використовуються повною мірою.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА СТРАТЕГІЯ, ТРАНСПОРТНІ ПОСЛУГИ, СФЕРА ЕКСПОРТУ ПОСЛУГ.

ABSTRACT

Kozak L.S., Fomenko O.I. Development of foreign economic strategy in the sphere of transport services export of Ukraine. Economics and management on transport. Kyiv. National Transport University. 2017. Vol. 4.

In this article there are considered the external economic problems of Ukraine in the sphere of transport services, the analysis is performed and the concept for solution of these problems and development of the whole sphere is offered.

Object of research – processes of integration of Ukraine into the international transport system and foreign trade of Ukraine in transport services.

Purpose of the study – development of methodological bases of Ukraine integration into the international transport system through conceptual approach to forming and strategy implementation of development of national transport services export.

In the conditions of globalization of world economy, the international service trade came to qualitatively new level. Services became an independent subject of international service trade, growth rates of service trade exceed growth rates of goods trade today. Transport services keep the steady second place in the international service trade, and Ukraine, having the sufficient potential of development of the transport industry, has all opportunities for bursting into the world markets of transport services.

Based on transport services export conditions, the article shows that, despite growth of volume indicators at all segments of the Ukrainian international markets of transport services, the potential opportunities of our country for implementation of the external economic expansion are not used in full.

KEYWORDS: FOREIGN ECONOMIC STRATEGY, TRANSPORT SERVICES, SPHERE OF EXPORT OF SERVICES.

РЕФЕРАТ

Козак Л.С. Разработка внешнеэкономической стратегии в Украине в сфере экспорта транспортных услуг / Л.С. Козак, А.И. Фоменко // Экономика и управление на транспорте. – К.: НТУ, 2017. – Вып. 4.

В статье рассмотрены внешнеэкономические проблемы Украины в сфере транспортных услуг, сделан их анализ и предложена концепция для решения этих проблем и развития сферы в целом.

Объект исследования – процессы интеграции Украины в международную транспортную систему и внешняя торговля Украины транспортными услугами.

Цель работы – разработка методологических основ интеграции Украины в международную транспортную систему через концептуальный подход к формированию и реализации стратегии развития национального экспорта транспортных услуг.

В условиях глобализации мировой экономики, международная торговля услугами вышла на качественно новый уровень. Услуги стали самостоятельным предметом международной торговли, темпы роста торговли услугами сегодня превышают темпы роста торговли товарами. Транспортные услуги занимают устойчивое второе место в международной торговле услугами, и Украина, обладая достаточным потенциалом развития транспортной отрасли, имеет все возможности для осуществления прорыва на мировые рынки транспортных услуг.

На основании состояния экспорта транспортных услуг, статья показывает, что, несмотря на рост объемных показателей по всем сегментам украинских международных рынков транспортных услуг, потенциальные возможности нашей страны по осуществлению внешнеэкономической экспансии не используются в полной мере.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКАЯ СТРАТЕГИЯ, ТРАНСПОРТНЫЕ УСЛУГИ, СФЕРА ЭКСПОРТА УСЛУГ.

АВТОРИ:

Козак Людмила Степанівна, кандидат економічних наук, професор, Національний транспортний університет, завідувач кафедри «Економіка», e-mail: kaf-ekonomika_ntu@bigmir.net, тел. +380442803016, Україна, 01010, м. Київ, вул. Суворова, 1, к. 314.

Фоменко Олександр Ігорович, аспірант кафедри економіки, Національний транспортний університет, тел. +380938495480, Україна, 01010, м. Київ, вул. Суворова, 1.

AUTHORS:

Kozak Liudmyla S., Ph.D., professor, National Transport University, head, department of Economics, e-mail: kaf-ekonomika_ntu@bigmir.net, tel. +380442803016, Ukraine, 01010, Kyiv, Suvorova str., 1, of. 314.

Fomenko Oleksandr I., graduate student, department of Economics, National Transport University, tel. +380938495480, Ukraine, 01010, Kyiv, Suvorova str., 1.

АВТОРЫ:

Козак Людмила Степановна, кандидат экономических наук, профессор, Национальный транспортный университет, заведующий кафедрой «Экономика», e-mail: kaf-ekonomika_ntu@bigmir.net, тел. +380442803016, Украина, 01010, г. Киев, ул. Суворова, 1, к. 314.

Фоменко Александр Игоревич, аспирант кафедры экономики, Национальный транспортный университет, тел. +380938495480, Украина, 01010, г. Киев, ул. Суворова, 1.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Бондаренко Є.В., доктор економічних наук, професор, президент Української академії інвестицій в науку і будівництво, Київ, Україна.

Бакуліч О.О., кандидат технічних наук, професор, Національний транспортний університет, декан факультету менеджменту, логістики та туризму, Київ, Україна.

REVIEWER:

Bondarenko Ye.V., Ph.D., Economics (Dr.), professor, President of Ukrainian Academy of Investment in Science and Construction, Kyiv, Ukraine.

Bakulich O.O., Ph.D. (engineering), professor, National Transport University, dean, faculty of Management, Logistics and Tourism, Kyiv, Ukraine.